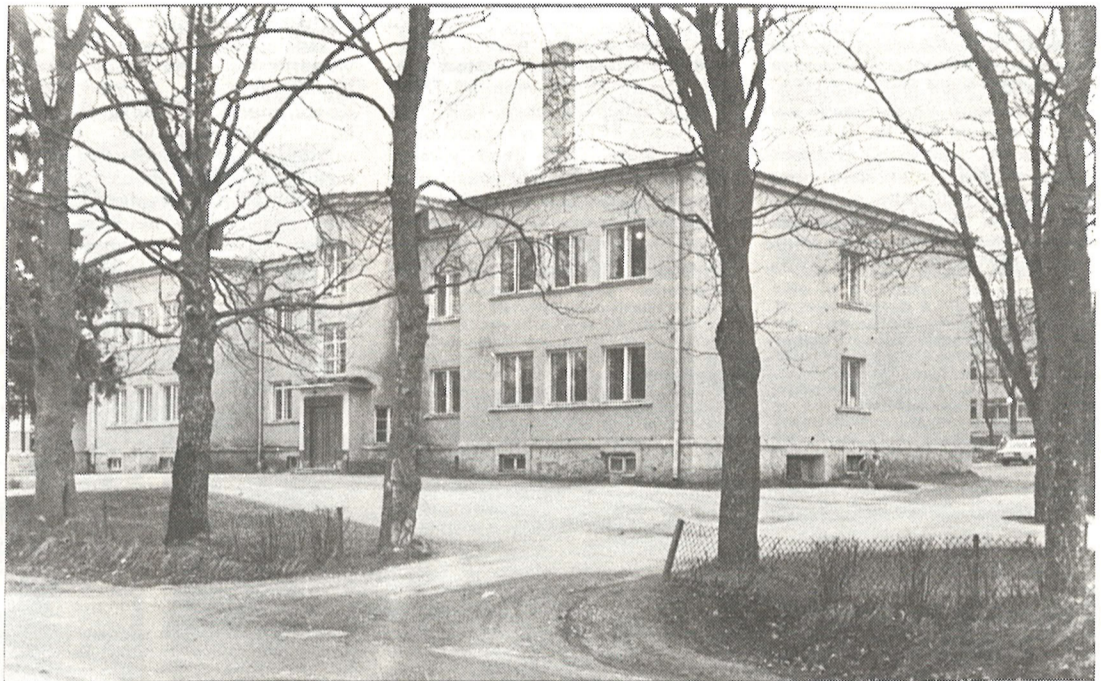

Elame nii kiirelt muutuvajas, et täna, mõned päevad enne vabariigi matemaatikaõpetajate kokkukutsumist, on raske ära arvata, kuhu me jõudnud oleme. Ükskõik kui raskeks meie elu kujuneb (kergeks ei muutu see kunagi) on haritud, tasakaalukaid, loogiliselt ja mõistlikult arutlevaid ning aktiivselt tegutsevaid noori mehi ja naisi meile vaja rohkem kui kunagi varem. Täna mõtlevad paljud haridusjuhid, õpetajad, aga ka majandusmehed, kultuuritegelased, arstid ja lihtsalt isad-emad, kuidas teha nii, et meie lapsed jälle tahaksid saada head haridust ja kuidas luua vastavaid tingimusi, sest IME't ilma abudeta ei tee. Seni pole me seda suutnud ega võinud soovida. Riik ja tema arengut suunav ideoloogia olid „võrdsete võimaluste“ loomisega nii hoos, et „hüda mõistuse pärast“ vaid vähestes muret tekitas. Täna on meil üleüldine mure. Keegi meie eest seda lahendama ei tule ja ega teiste pakutud lahendused meile sobigi. Ajalugu on seda veenvalt tõestanud.

Ka Teie, lugupeetud matemaatikaõpetajad, olete kokku tulnud selleks, et otsida teid ja võimalusi, kuidas Eestimaa haridust madalseisust välja tuua. Soovin Teile selleks ergast mõttelendu, julgust tõsistest ja valusatest asjadest ausalt rääkida ning usku, et just Teie olete need, kes parima lahenduse leiavad!

Lugupidamisega
EKP Rakvere Rajoonikomitee II sekretär
MATI LUKAS

Kadrina keskkool võtab matemaatikapäevades osalejaid vastu laupäeval, 13. mail.

VIIMATI OLIME VALGAS

Aeg pidavat volama ühes suunas, inimeste liikumine aga Browni liikumise mudeli järgi. Ometi, teatud tingimustes, valime meiegi ühesuunalise liikumise. Septembris sõitsid mõned Rakvere rajooni matemaatikaõpetajad Valka. Vanajumal õnnistas sõitu Kagu-Eestisse ja lubas päikesel paista.

Valga linn tervitas meid kenasti. Jõudsimise punakat tooni maja juurde. Parkimisplatsil võttis meid vastu valges kleidis daam, kes ürituse avamisel pidas südamliku kõne. Alguis 1:0 Valga kasuks.

Uus koolimaja oli nagu ikka oma tagahoovlike mõnudega, vahetasime võõrustajatega käepigistusi, ulatasime meened ja siirdusime kohvi jooma. Sööklas peremehtesid õpilased. Seis 2:0.

Seniseid matemaatikapäevi meenutas väljapandud näitus aualas: ajalehed, brošüürid, fotod, meened ja suur Sigma kõnepuldi kaunistuseks, samuti pidulikes riietuses õpilased, ootamas XV matemaatikaõpetajate päevade avamist. Ilmsed häired rongi(bussi?)liikluses panid peremehi närvi.

Ja siis algas laul. O. Printsi sõnas hiljem, et õpetajad said õpilaste abiga ikka kuidagi viisi „Lipulauluga“ hakkama. Seis 3:0.

Edasi astusid kõnetooli partei rajoonikomitee I sekretär, akadeemia, haridusosakonna juhataja ning teised esindajad. Järgnes lõuna kooli sööklas. Registreerimine hotellis ja pildistamine.

Kahtlane anomaalia põhjustas ajanäitajate rikkeid ning peale-

lõunase esiettekandja rollis ei oleks ise tahtnud küll olla. Kõnelejal tuli teha aina kummar-dusi saali tulijale, sest kummar-dusele tuleb ju viisaka kummar-dusega vastata. Saigi plaan täidetud. 4:0.

Planeeritud kohviõhtule Lätimaa pinnal puudus vanajumala resoluutsioon. Kas oli seda vihma just siis vaja, kui „õpsid“ hakkasid liikuma üle riigipiiri tähistava oja.

Teise päeva hommikul hõiskas 1. keskkooli õppealajuhataja mahalakas hääli oma majas: „Kõik see mees kohvile!“ Oleks me seda ometi hotellis ette aimanud. Seis 5:1. Aga loengusaalis polnud enam seda üksmeelt: mõni kuulas, teine näis kuulavat, kolmas hoidis haigutust tagasi. Selle päeva esinemisi võrstsitasid endise Valga mehe ja samuti EPA matemaatika eksamikomisjoni tuleviku käsitlev sõnavõtt.

Lõpuminutid olid pidulikud. Sigma-15 alustas teekonda Virumaale. Seis 6:1. Jäi veel ekskursioon Otepäele.

Allakirjutanu otsis, mille kallal norida. Vast oleks pidanud olema rohkem probleeme sisaldavaid sõnavõtte. Valdakonnad: tasemetöö — kas riigi surveabinõu või hoopis õpetaja ja õpilase koostöö üks võimalusi?; humanitaarharu täielik vabastamine kohustuslikest matemaatikatundidest; meie kõrgkoolide õppejõudude senine panus koolimatemaatika taseme tõstmisel jne.

Kokkuvõtteks saavutasid valgamaalased ülekaaluka võidu. Lakkumisel oli ilm ilus.

HARRI LAUGAS

Kümne aasta eest olid VI Eesti matemaatikaõpetajate päevad Rakveres. Neid päevi on korraldatud koolimatemaatika aktuaalsete probleemide arutamiseks. Seda traditsiooni alustas G. Rägo. 1929. aastal korraldati esimesed päevad Viljandis ja järgmisel aastal Tartus. TRÜ dotsendi Olaf Printsa initsiatiivil taasalustati see hea komme alates 1974. aastast. Meenuvad kokkutulekute asukohad 1979. aastani: Viljandi, Tartu, Saaremaa, Lõuna-Eesti (Põlva—Võru—Valga) ja Rakvere. Mäletan, et VI matemaatikaõpetajate päevadele said korraldajad kutsuda igast rajoonist ja linnast

Üheks põhjuseks, miks VI matemaatikaõpetajate päevad korraldati just Rakveres, oli see, et Virumaal on võrsunud kaks nimekat koolimatemaatikut — Elmar Etverk ja Arnold Vihman. Saatuse tahtel on mõlemad mehed sündinud ühel ja samal 1899. aastal. Nende sündinist täitus seega 1979. aastal 80 aastat. Kokku tuldi mitte niivõrd nende 80. sünniaastapäeva tähistama, kui võrd neid mälestama ja nende tööle austust avaldama, mõlemad olid suured töömehed, paljude matemaatikaõpikute ja töövihikute autorid, õpetajate õpetajad.

Esimese tööpäeva II istung oli

ja Keskkooli õuele. Endises Väike-Maarja Ühisgümnaasiumis oli ta alustanud matemaatikaõpetaja kohusetäitjana ja saanud hiljem väljapaistvaks matemaatikapedagoogiks ja kooliraamatute autoriks.

Peale lõunat töötati Rakvere III Keskkoolis, samuti kolmandal päeval. Sõnavõttudega esinesid põhiliselt TRÜ matemaatika kateedri õppejõud ja meie rajooni koolide matemaatikaõpetajad. Kateedrijuhataja dotsent Jaan Reimand analüüsis oma ettekandes meelisülesandeid 7. klassi matemaatikast. Koolimatemaatika ülesannete keerukus ja raskus oli dotsent E. Miffi ettekande teemaks. Dotsendi kt.

MEENUTUS RAKVERE MATEMAATIKAPÄEVADEST

ainult 5 osavõtjat, sest rohkemate majutamiseks puudusid võimalused. Meie linnal polnud ju siis ega ole ka praegu ruumikat võõrastemaja või hotelli. Oma rajooni matemaatikaõpetajatele, kes soovisid, võimaldada osavõtt kõigile.

Ja tuldigi kokku üle Eestimaa. Päevad algasid reedel, 12. oktoobril kell 10.30 Rakvere I Keskkoolis. Pidulikule avamisele järgnes EKP Rakvere Rajoonikomitee I sekretäri Ülo Niisukese ettekande. Oma ettekandes tutvustas ta meie rajooni saavutusi, raskusi ja tulevikuplaane. Rajooni haridusprobleemidest ja koolide olukorrast rääkis haridusosakonna juhataja Lembit Kõrgesaar. Matemaatikaõpetajate rõõmudest ja muredest ning aineseksioonide töödest ja ettevõtmistest kõneles rajooni matemaatikaõpetajate sektsiooni juhataja Ellen Timm.

Esimesel istungil esinesid ka endised rakverelased H. Oiglane ja J. Ross. ENSV TA Füüsika Instituudi direktori Harry Oiglane ettekande teema oli „Matemaatika osast füüsika ideedemaailma kujundamisel“. ENSV TA Astrofüüsika ja Atmosfäärfüüsika Instituudi sektori juhataja Juhana Ross kõneles teemal „Matemaatika atmosfäärfüüsikute teenistuses“.

tervenisti pühendatud E. Etvergiile ja A. Vihmanile. Elmar Etvergi elu ja tegevust tutvustas TPI dotsent Ahto Lõhmus. Arnold Vihmani elust ja tööst kõneles ENSV Pedagoogika Teadusliku Uurimise Instituudi sektori juhataja Aksel Telgmaa. Pidulikult mälestusaktusel osalesid E. Etvergi ja A. Vihmani lesed, lapsed ja lapselapsed. Aktusel viibis ka ENSV haridusminister Ferdinand Eisen. Mälestusõhtul esines Tartu Akadeemiline Meeskoor.

Laupäev, 13. oktoober algas ekskursiooniga Vihula valda Salatse küllasse, et istutada Elmar Etvergi auks mälestustamm Madi talu õuele. Seal asub tema sünnimaja. Tamme istutamise ajal luges väike lapselaps vanaisa mälestuseks südamliku luuletuse. Esinesid ka Annikvere 8kl. kooli õpilased. See kool on endise Vihula ministeeriumikooli järglane, kus E. Etverk alustas kunagi oma kooliteed. Hetkeks peatuti E. Etvergi töölaua juures. Seal oli kindlasti valminud osa tema nii paljude õpikute, töövihikute ja meetodiliste artiklite käsikirjadest.

Arnold Vihmani sünnikodu Paasvere vallas Rahlka külas ei kuulunud enam perekonnale, tema auks istutati mälestustamm Väike-Maar-

J. Afanasjev selgitas matemaatika-ülesannete raskuse prognoosimist struktuurvalimete abil. Näitlikustamisest matemaatika õpetamisel kuuldi dotsent K. Velskeri ettekandest. Matemaatika õpetamisest Ameerika Ühendriikides jutustas dotsent M. Kilp. Koolimatemaatika programmi edukaks teostamiseks andis nõu TRÜ aspirant L. Lepmann. Meie rajooni matemaatikaõpetajad Lea Kuldkepp, Ilse Kuusemäe, Grete Tiidumaa, Tiiu Kaljas ja Leelo Sihvart rääkisid kogemustest ja avaldasid arvamusi õpilaste iseseisva tööoskuse kasvatamise kohta matemaatikakabineti tingimustes. Arutati ka õpilaste iseärasuste arvestamise vajadust matemaatika õpetamisel ja teadmiste hindamisel.

Matemaatikaõpetajate päevad lõpetati vastavalt väljakujunenud tseremooniale. Ka Rakveres anti ürituse sümbol pidulikult üle järgmiste päevade korraldajatele.

Rakvere päevadest jäi osavõtjatele mälestuseks väike vimpel, mõni foto, brošüür „Koolimatemaatika VI“ ning oktoobrikuu kohta tavatult päikesepaistelised ilmad.

Möödunud meenutas
Eesti NSV teeneline õpetaja
SALME VÄINASTE

Esimene kihelkonnakool asutati Väike-Maarjas juba 1723. a., mis jäi püsima alles 1873. a. Tagasihoidlikult alustanud õppeasutus hakkas endale nime tegema 1883. a., kui Väike-Maarjasse tuli esimene entusiastist õpetaja, Riia Balti seminari kasvandik Peeter Koit, kes seniste humanitaarainete (eriti suur rõhk oli saksa ja vene keele õpetamisel) kõrval andis lastele teadmisi ka aritmeetikast, loodusloost, füüsikast ja geograafiast. Järgmiseks juhatajaks valiti 1893. a. luuletaja Jakob Tamm. Nii mõnelgi alal said õpilased nüüd programmist ulatuslikumaid teadmisi. Jakob Tamm suutis oma kasvandikke haarata kunni vaimustuse, nagu on kinnitanud tema õpilane A. H. Tammsaare. Et Väike-Maarjasse tuldi õppima kaugemalt ja kool oli mainekas, siis jäid vana leerimaja klassiruumid (praegu Väike-Maarja kolhoosi muuseum Pikk tn. 3) kitsaks. Ülal poolt lahendati probleem nõnda, et 1898. aastast alates tütarlapsi enam kooli vastu ei võetud. Hariduspisik oli siiski juba teadlikumatele inimestele verre läinud ning tulemuseks oli 1902. a. asuta-

tud Väike-Maarja kõrgem tütarlastekool, mis 1907. a. ühines taas kihelkonnakooliga. Sellest aastast sai koolihoonena kasutada ka kivimaja, praegust algklasside hoonet, millele on hiljem tehtud juurdeehitisi. Aastatel 1921—1924 ehitati puidust gümnaasiumihoone, mis 1970. a. tulekahjus hävis. Põlenud maja asemele ehitati praegune keskkoolihoone 640 õpilasele, mis avati 1976. a.

Väike-Maarja Keskkool ärkas uuele elule, kui kooli tuli juhtima direktor Mati Lukas, kes alustas koolihoonete korrastamist. Kokku tulid šefid ja juhid neist majanditset-ettevõtetest, kust lapsed koolis käivad (Väike-Maarja, Triigi, Vao ja Simuna kolhoos, KEK, Väike-Maarja EPT), ning jagasid omavahel ülesandeid. Paari viimase aastaga remonditi tervenisti peahoone üldkasutatavad ruumid ning õppeklassid, uue näo said administratsiooniruumid. Kõik õppekabinetid ja algklasside maja õppe-

klassid on varustatud õppetehnikaga, vahetati kogu näitagitatsioon, kooli söökla mööbel, kardinad. Kapitaalremondist väljus peahoone võimla ja algklasside maja. Algklasside õpilasi ümbritseb nüüd maitsekus, puhtus, hubasus: uus mööbel, pildid seintel, peeglid, pehme vaipkattega põrandad puhketoas ja tualettruumides. Söökla on laudadel linad, supitirinad ja muu, mis kultuurse lõuna juurde käib. Samasugustes tingimustes lõunastavad ka vanemad õpilased. Nende kasutada on veel puhvet hea-parema ostmiseks.

Algklasside maja avamisega likvideeriti küll teine vahetus, kuid ruumikitsikus on endiselt suur. Kooli juurde on valmimas ujula koos soojendussaaliga. Järgneb uue õppekorpus, töökodade, raamatukogu ja aula ehitus.

Koolil on oma arvutuskeskus 15 personaalarvutiga, neid tahetakse tulevikus kolhoosi suure emarvutiga ühendada. Sellest õppe-

aastast antakse kõigile õpilastele alates 8. klassist fakultatiivtundide arvel arvutiõpetust. Paar aastat tagasi tuldi välja pidevõppe ideega. Inimese arengule luuakse vundament lapseas — lasteaias ja algklassides. Pandivere agrofirma ja TPedl vahel sõlmiti leping laste arengu, ande jms. uurimiseks. Seda teeb dots. V. Kolga uurimisgrupp ning uurimistöö algab lasteaiast. Koostatakse laste arengu andmebank, et oleks teada, kuidas kulgeb õpilaste arengutee ning õpetajal oleks võimalik õpilastes esile tuua just seda, milleks neil on ka kalduvust.

Käesoleval õppeaastal on koolis 645 õpilast — algklassides 253, keskmises 315 ja keskkoolis 77. Õpilaste arv klassides ulatub 16—38. 10. klassis õpetatakse kõigile poistele nädalas 4 tundi autoõpetust, tüdrukutele kodundust. Lisaks sellele valis iga õpilane vastavalt huvile kas humanitaar-, reaali- või

informaatikaharu, et saada seal nelja tunni võrra rohkem teadmisi oma silmaringi laiendamiseks või õppida süvendadult mõnd talle vajalikku õppeainet.

Koolis tegutsevaist ringidest on nõutavaim arvutiring. Tänu entusiastist juhendajale Jakob Kiigele on tugev ka kooli näitering. Aastaid on koolile kuulsust toonud rahvatantsijad õpetaja Aino Lukmani juhatusel.

Väike-Maarjas on õppinud laulja Paula Brehm-Jürgenson, poliitik ja majandusteadlane Johan Kuk, kirjanik Anton Hansen Tammsaare, helilooja ja dirigent Tuudur Vettik, kirjanikud Mihkel Jürna, Osvald Tooming ja Kersti Merilaas, loomakasvatusteadlane Leo Vaher, maalikunstnik Ants Viidalepp, plakati-kunstnik Koit Püss, luuletaja ja maalikunstnik Aleksander Suuman, kirjandusteadlane Maie Kalda, skulptor Georgi Markelov, „Estonia” ooperisolist Kalju Karask, EELK peapiiskop Kuno Pajula.

Väike-Maarja keskkooli matemaatikaõpetaja MALL PAAT

Väike-Maarja keskkooli algklasside maja (vasakul) ja peahoone (paremal).

Esimesed teadaolevad arhiivandmed kooli kohta Kadriinas pärinevad 1698. aastast. Visitatsiooniprotokollides on 17. veebr. 1757. a. märgitud, et Kadriina kihelkonnakooli õpetajaks oli pastor Hinr. Joh. Bachmann, kelle tegevusega jäädgi rahule.

Nimetatud varasem periood hariduse ajaloo Kadriinas on veel põhjalikumalt uurimata, traditsiooniliselt loeme seni meie kooli algusaastaks 1902. a., mil Kadriinas avati kihelkonnakool. Esimeseks koolijuhatajaks sai hilisem tuntud haridustegelane, esimesi ENSV teenelisi õpetajaid Ernst Martinson (Enn Murdmaa). Hiljem tegutses kool lühikest aega era-koolina, seejärel kuni 1921. a. Kadriina Hariduse Seltsi koolina, juhatajaks Jaan Laur ja tuntumaid eesti geograafe, paljude maateaduse õpikute autor Jakob Kents. Kodanlikul ajal töötas kool Kadriina Algkoolina, 20 aastat juhtis seda autoriteetne koolijuht Paul Pedisson (Pedaksoo), peale tema surma Ott Siirak. Esimesel nõukogude aastal ulatus õpilaste arv paarisajani. Direktoriks määrati Paul Eessaar, seejärel tuntud koolimees, hilisem ENSV teeneline õpetaja Elmar Kanter, kes juhtis kooli 20 aastat.

PILK KADRINASSE

1957. a. muudeti senine 7kl. kool keskkooliks. 1961. a. lõpetanud esimene lend läks aja nõudel kollektiivselt tööle põllumajandusse tollal kõige raskemas tööloos. Kohaliku algatuse korras alustati 1959. a. juurdeehitust, esialgu ühiskondliku tööna, hiljem võeti objekt ehitusorganisatsiooni tööplaan. Maja valmis 1962. a., suurt tööd tegi selleks tolaeagne direktor Kaljo Lomp. Paranenud tingimused õppe- ja klassiväliseks tööks viisid kooli sammu võrra edasi.

1970. a. valmis oma töö tulemusena puhkebaas Vainupeal, 1972. a. staadion koos mänguväljakute ja staadionimajakesega, hiljem garaažid. Samal ajal viidi põhiliselt lõpule ainekabinettide rajamine. Kabinettide ülevaatusel omistati mitmele neist vabariigi parima kabineti nimetus. Õpilaste ja õpetajate tööna laiendati materiaalselt baasi polütehniliseks õpetuseks. Samal ajal loodi internatsionaalsed sidemed naaber-vabariikide ja Moskva koolidega.

Õpilaselu iseloomustas aktiivne komsomoli- ja pioneeritöö. Vastavatel kokkutulekutel oldi parimaiks rajoonis ja esineti edukalt vabariigis. Noored autojuhid võitsid vabariikliku kutsevõistluse, esineti edukalt mitmel olümpiaadil ja ülevaatusel. Kooli raamatukogu tunnistati kolmel korral üleliidulise ülevaatusel võitjaks, kolmel korral on kool tunnustatud parimaks vabariiklikul näitagitatsiooni ülevaatusel. „Kotkapoja” võistkond on esinenud edukalt vabariiklikul ja üleliidulistel võistlustel. Elavnesid sporditöö ja taidlus. Spordialadest tegeleme ujumise, maadluse, kergejõustiku, võrkpalli, suusatamise, süstaslaami ja töstmisega. Viimasest laste laulu- ja tantsupeost võitis osa kuus laulu- ja tantsukollektiivi kokku 150 õpilasega.

Murrangulisteks on kooli elus kujunenud viimased aastad. Eelmisel kooli aastapäeva tähistamisel rääkisime ja kirjutasime suu-rest ruumikitsikusest ja lootustest parematele tingimustele. Nüüd on

see käes. 1984. a. detsembris valmis juurdeehitise esimene järjekord — suur kaasaegne õppehoone, kuhu mahtus 35 kabineti- ja klassiruumi, söökla ja palju muud. Kool hakkas tööle ühes vahetuses, iga õpetaja sai oma ruumi. Kooli tulid kuueaastased lapsed, avati tasandusklassid. See kõik tõstis järsult õpilaste ja õpetajate arvu. Praegu õpib kooli 36 klassis 940 õpilast, neid õpetab — kasvatab 82 õpetajat.

1985. a. õpetajate päeval pandi nurgakivi uuele ehitusele — aulakompleksile, hoone valmis 1987. a. detsembris. Nägus saal, suur lava, rohked kõrvalruumid avardavad tunduvalt õpilaste esteetilise kasvatuse ja vaba aja sisustamise võimalusi. Lähitulevikus on kavas neis ruumides avada kohalik laste muusika- ja kunstikool.

Mõlemad hooned ehitas meie šeff ja naaber — Kadriina EPT. Koolilpere ja lastevanemate siiras tänu meie tublile šefile — Kadriina EPTle ja selle juhatajale Enno Põlule.

Sellega ei ole aga kooli väljaarendamine veel lõppenud. Meile on tehtud ülesandeks vabariikliku kooliekspertiimide ettevalmistamine ja rakendamine. Lühidalt öeldes on vaja välja töötada uus koolitüüp, milline ühitaks kõik senised keskhariiduse vormid, s. o. üld-, kutse- ja keskerihariiduse, seades eesmärgiks kvalifitseeritud töötajate ja spetsialistide ettevalmistamise oma regioonile. Mõtteid ja plaane on seoses tulevikuga palju, ees seisab nende realiseerimine. Juba käesoleval aastal saame uue 200-kohalise internaadi, suvel teevad EPT ehitajad algust kolmanda, kõige mahukama ehitise — õppe-tootmiskorpuse ja talveaiaga.

Avarduvad kooli sidemed, on pandud alus sõprusele ja vastastikkustele külalistuste koolidega välisriikidest. Huvitavad ja vajalikud on suhted meie šefluspartneriga — ENSV TA Ajaloo Instituudiga.

Tänane Kadriina kool püüab käia ajaga sammu, tunnetab kooli tänapäevast missiooni ja tahab anda oma kasvandikele parima.

Direktor, Eesti NSV teeneline õpetaja OTTO AMER

Õpetaja-metoodiku Eda Sakki matemaatikatund.

